

ВІСНИК

КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА

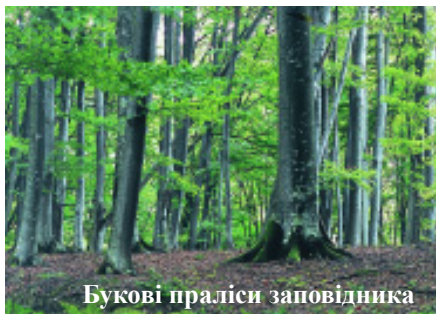
№ 3(13)

ТРАВЕНЬ

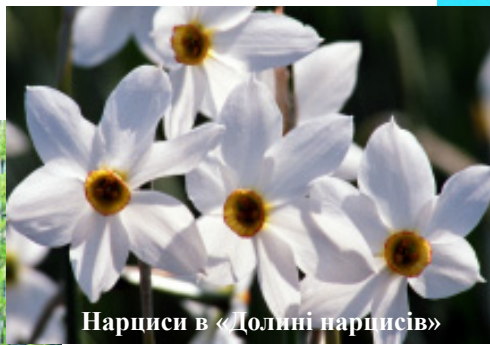
2008

ПРОГОЛОСУЄМО ЗА "ЧУДЕСА ПРИРОДИ КРАЮ"

Наприкінці минулого року завершилася акція "Сім чудес Закарпаття".

Букові праліси заповідника

Нарциси в «Долині нарцисів»

г. Говерла

(територія Карпатського біосферного заповідника та Карпатського національного природного парку (м. Яремче) та "Цілющі мінеральні води Закарпаття").

Однією версією опікувалася газета "РІО", депутати Ужгородської міської та Закарпатської обласної рад, викладачі кафедри туризму УжНУ, працівники туристично-інформаційного центру Закарпаття. До акції долучилися близько 300 чоловік, голоси яких і визначили долю "Семи архітектурних чудес Закарпаття" і "Семи природних чудес Закарпаття".

За газетою "Срібна земля. Фест" №6(611) з якимось незрозумілим підтекстом до природних феноменів 2-ге місце посіла "Долина нарцисів", та 6-е місце - Географічний центр Європи, які входять до заповідника.

А ось "Новини Закарпаття" №15,16 за 9 лютого 2008р. надрукувала, що на засіданні постійної комісії облради з питань розвитку туризму та рекреації з участю заступника голови облради, керівника обласного оргкомітету з проведення загальнонаціональної акції Василя Брензовича визначено "Сім чудес України".

На цьому засіданні розглянуті пропозиції щодо визначення природних чудес Закарпаття. А це - "Праліси на території Карпатського біосферного заповідника", "Долина нарцисів" (теж територія заповідника в Хустському районі), "Синевирське озеро" (Міжгірський район), "Гора Говерла - найвища вершина Українських Карпат"

Державна служба з питань туризму і курортів та Комітет ВР України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту і туризму ухвалили рішення про проведення всеукраїнської акції "Сім природних чудес України". Акція проходитиме в кілька етапів. У лютому оголошено сто претендентів на це звання, а до 7 липня ц.р. експертами буде визначено та представлено 21 об'єкт, що претендуватиме на перемогу, а 21 серпня, до Дня Незалежності, після інтернет-голосування та експертної оцінки, буде проголошено 7 природних чудес.

Ми впевнені, що серед них стануть природні перлини Карпатського біосферного Заповідника. Голосуємо!

Іван ВОЛОЩУК,
журналіст.

ДО 40-РІЧЧЯ ЗАПОВІДНИКА

ВИЗНАЧЕНО ПРІОРИТЕТИ НА 2008 РІК

У заповіднику відбулася розширена нарада з керівниками всіх підрозділів, де було обговорено проблемні питання природоохоронних заходів та пріоритети на 2008 рік. Про це присутніх докладно проінформував директор Карпатського біосферного заповідника Ф.Д. Гамор та його перший заступник, головний природознавець М.П. Рибак.

В обговоренні взяли участь начальники ПНДВ Р.А. Кузьмінський, В.В. Вербіцький, І.Й. Полянчук, В.П. Морочило та інші.

На нараді вирішено, що є

необхідність у цьому році покращити матеріально-технічне забезпечення всіх ПНДВ, зокрема, комп'ютерами, автомобілями, мотоциклами, форменим одягом, стильним зв'язком та іншим, щоб інспектор на обході відчувався 'аздою.

Ухвалено пріоритетні напрямки щодо покращення роботи всіх підрозділів КБЗ. Одними із перших - були підготовка до 40-річчя заповідника і проведення міжнародної науково-практичної конференції "Розвиток заповідної справи в Україні й формування Пан-Європейської мережі" (8-10 жовтня цього року),

завершення першого етапу дослідів з переформування похідних монокультур смереки в різновікові, наближені до природних деревостанів у Чорногірському ПНДВ, відновлення порушених екосистем "Долини нарцисів", шляхом влаштування гідроспоруд, вирубування верб та сінокосіння, завершення експозиції "Музею нарцису", візитцентру в Кевелівському ПНДВ, оновлення інформаційних центрів у масивах заповідника.

Микола РИБАК,
перший заступник директора,
головний природознавець.

ЗАПОВІДНИК У ПОДІЯХ І ФАКТАХ

ДЛЯ РОЗВИТКУ БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА ТА РЕГІОНУ

ДОРУЧЕННЯ СЕКРЕТАРІАТУ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

9 квітня ц.р. у заступника Глави Секретаріату Президента України Ю.П. Богущького відбулась нарада з питань благоустрою та впорядкування гори Говерла, встановлення на її вершині державних символів України. В її роботі взяв участь і перший заступник директора біосферного заповідника М.П. Рибак. За результатами наради прийнято протокольні доручення, якими, зокрема передбачено

створення екотуристичних стежок, маршрутів, облаштування місць відпочинку, проведення ремонту та впорядкування під'їзних шляхів до Говерли тощо.

Окремо доручено Мінприроди України та Закарпатській обласній державній адміністрації забезпечити до 1 серпня 2008 року внесення в установленому порядку пропозицій щодо розширення меж Карпатського біосферного заповідника.

ЗУСТРІЧ У КАБІНЕТІ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

12 травня ц.р. відбулась зустріч голови міста Рахів Я.В. Думина та директора Карпатського біосферного заповідника Ф.Д. Гамора з радником прем'єр-міністра України О.С. Шнипко. Обговорено проблеми міста та шляхи його розвитку. Запропоновано, у відповідності до статті 3 Закону України "Про статус гірських населених пунктів в Україні" та з метою перетворення міста Рахів в гірський міжнародний туристично-рекреаційний центр у "Центрі Європи", прийняти Постанову Кабінету Міністрів України "Про

державну підтримку розвитку міста Рахів", у якій передбачити виділення бюджетних коштів на газифікацію, капітальний ремонт і реконструкцію систем опалення, електропостачання, водопостачання та водовідведення, благоустрій міста та створення інфраструктури для туризму і рекреації, відкрити рух пасажирського потягу "Київ - Рахів", розширення меж міста тощо.

Підготовлені відповідні матеріали з цього приводу направлені на розгляд Прем'єр-Міністра України Ю.В. Тимошенко.

УЧАСТЬ У ЗАСІДАННІ КОМІТЕТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

12 травня ц.р. відбулось розширене засідання Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природо-користування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи. Проведено комітетські слухання "Природно-заповідний фонд України: стан та перспективи розвитку". У слуханнях взяли участь, крім депутатів Верховної Ради, керівники міністерств і відомств, провідні вчені, громадські діячі та директори заповідників і націо-

нальних природних парків. Серед них і директор Карпатського біосферного заповідника Ф.Д. Гамор, який вніс до Комітету конкретні пропозиції щодо вдосконалення Закону України "Про природно-заповідний фонд", поліпшення фінансування установ природно-заповідного фонду, підвищення статусу та соціального захисту працівників служби охорони ПЗФ, посилення охорони Карпатських пралісів та екосистем гори Говерла тощо.

ЗАХОДИ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ БУКОВИХ ПРАЛІСІВ

Надаючи особливого значення збереженню в Україні природних пам'яток, що мають виняткову загальнолюдську цінність, та у зв'язку із включенням до списку Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО українсько-словацького транскордонного об'єкту "Букові праліси Карпат" адміністрація біосферного заповідника підготувала та направила до відповідних органів державної влади проект Указу Президента України "Про збереження української частини об'єкту Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО "Букові праліси Карпат". Запропонований документ

підтримала Національна Комісія України у справах ЮНЕСКО, яка вважає, що прийняття зазначеного Указу Президента України стало б важливим чинником для виконання Україною зобов'язання щодо збереження об'єкта Всесвітньої природної спадщини і сприяло б активізації природоохоронної діяльності та соціально-економічному розвитку регіону розташування букових пралісів Карпат. Необхідність прийняття такого документу підтримують також Мінприроди України та Закарпатська обласна державна адміністрація.

Букові праліси Карпатського біосферного заповідника

ДОПОМОГА «ДОЛИНИ НАРЦИСІВ»

Щовесни до проблем "Долини нарцисів" прикута увага не тільки науковців та адміністрації біосферного заповідника, а й органів влади та широкої громадськості. Але цей рік мабуть є особливим у цьому плані, бо став рекордним за кількістю відвідувачів. Важливо те, що десятки тисяч людей, які приїжджають сюди звідусіль, все більше демонструють зростання екологічної свідомості та культури. Велику увагу збереженню нарцисів приділяють Хустська міська рада та районна державна адміністрація. Але чи не найбільша допомога

надходить від голови Закарпатської обласної державної адміністрації О.О. Гаваші. За його дорученням, Хустське лісогосподарське підприємство та Хустський агроліс, допомогли в минулому році розчистити від верб близько 100 гектарів нарцисового поля. А в цьому році чимало зроблено для благоустрою території та завершення облаштування еколого-освітнього центру "Музей нарцису". Вирішено на рівні області прийняти спеціальну цільову програму із збереження "Долини нарцисів".

ВИВЧЕННЯ ПРИРОДО-ОХОРОННОГО ДОСВІДУ ІТАЛІЇ

Для вдосконалення роботи адміністрації біосферного заповідника чимале значення має вивчення та впровадження досвіду роботи зарубіжних колег. Повчальною у цьому плані була поїздка у кінці квітня ц.р., у складі делегації України, групи працівників біосферного заповідника, та мера міста Рахів до цілого ряду національних та регіональних природних парків і мерій міст Італії, яка дала можливість побачити як на практиці гармонійно співпрацюють природоохоронні установи та територіальні громади в

інтересах збереження природи та сталого розвитку населених пунктів.

Відкриті діалоги у парках Терачіно, Сперлонга Братчано та інших, зустрічі у меріях однойменних міст, робота в управлінні регіональних парків області Лаціо та інших організація показали, яка величезна увага відводиться резерватам та природним паркам у цій країні. По-перше, природоохоронні території тут складають близько 20% від загальної площі Італії. По-друге, всі національні та регіональні парки утримуються повністю за рахунок

держави, працюють як автономні незалежні державні інституції. Служба охорони парків входить до складу поліції з усіма правами та екіпіровкою. Відвідування їх територій безкоштовне. Із державного бюджету в минулому році на розвиток парків спрямовано близько 600млн. євро. Для обслуговування природних парків у штаті лише уряду області Лаціо утримується 760 чоловік.

По-третє, велика увага приділяється екоосвіті та поширенню природоохоронних знань. Для цього

реалізується багато проектів та програм. Так, щорічно, із регіональних бюджетів виділяються кошти на оренду автобусів для поїздок по спеціальних графіках молоді та інших категорій людей до різних національних та регіональних парків.

Злагожденій роботі сприяє і те, що у всіх меріях в зоні розташування яких діють національні та регіональні парки, працюють заступники мерів по роботі з парками, а в адміністраціях парків є заступники керівників по взаємодії з меріями.

УКРАЇНСЬКО-РУМУНСЬКИЙ СЕМІНАР У ДІЛОВОМУ

У рамках програми сусідства Румунія-Україна 17 травня ц.р. у Діловому проведено семінар "Перспективи розвитку мережі дорожнього та залізничного транспорту в прикордонній зоні Марамороського повіту Румунії та України". В роботі семінару взяла участь велика група місцевих депутатів та науковців з України та сусідніх румунських міст і комун.

У вступному слові Діловецького сільського голови Л.І. Романюк та доповіді прімара румунської комуни Бистра Василя Бумбара, детально говорилось про проблеми двохсторонньої співпраці

та про необхідність відбудови зруйнованого під час війни мостового переходу у с. Хмелів.

У виступах директорів Карпатського біосферного заповідника Ф.Д. Гамора та румунського природного парку "Марамороські гори" Костела Букура ішла також мова про роль у цій справі природоохоронних установ та про важливість створення транскордонного українсько-румунського біосферного резервату у Марамороських горах.

Добірку підготував директор Карпатського біосферного заповідника **Федір ГАМОР.**

КОНФЕРЕНЦІЇ

"МОЄ ЖИТТЯ, МОЯ РОБОТА, МОЯ БЕЗПЕЧНА ПРАЦЯ"

Напередодні Всесвітнього дня охорони праці в Карпатському біосферному заповіднику відбулася конференція "Безпека праці та соціальний захист на виробництві" під девізом "Моє життя, моя робота, моя безпечна праця".

Зібрання почалося із представлення нового кабінету з охорони праці КБЗ, який облаштований на сучасному рівні й за всіма вимогами. Про це присутнім доповів в.о. заступника директора із загальних питань та охорони праці заповідника М.І. Гречук.

Потім конференція проходила у візит-центрі Музею екології гір КБЗ. Там зібралися інженери та керівники підприємств району, які відають питаннями з охорони праці.

Директор Карпатського біосферного заповідника, доктор біологічних наук, професор Ф.Д. Гамор розповів про діяльність науково-дослідної установи міжнародного значення, про те, як адміністрація та профспілкова організація спрямовує зусилля на виконання вимог Закону України "Про охорону праці".

Начальник відділу праці управління праці та соціального захисту населення РДА М.П. Рула підкреслив, що на такому зібранні керівників напередодні Всесвітнього дня охорони праці є нагода звернути увагу органів державної виконавчої влади, місцевого самоврядування, роботодавців на проблеми додержання промислової безпеки, скоординувати та активізувати зусилля служб охорони праці, профспілок, громадських формувань, всіх учасників виробничого процесу щодо поліпшення стану профілактичної

роботи і недопущення нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.

Заступник голови районної ради з питань безпечної життєдіяльності населення, начальник відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України в Рахівському районі В.П.Закурений акцентував увагу присутніх на темі "Охорона праці - проблема сьогодення".

- Нещасний випадок на виробництві, професійне захворювання - проблема для людини, - підкреслив Володимир Петрович. - Аналіз виробничого травматизму за останні 5 років свідчить, що майже всі нещасні випадки виникли через порушення працівниками вимог інструкцій, правил використання обладнання та оснащення. А для їх дотримання не потрібно значних затрат,

лише елементарна відповідальність.

Виступаючий проаналізував стан охорони праці на підприємствах, установах, організаціях району, говорив про заходи щодо попередження потенційної небезпеки травмування і захворюваності. В позитивному плані відзначались ДП "Великобичківське ЛМГ", "Ясінянське ЛМГ", "Рахівське ЛДГ", Карпатський біосферний заповідник, Великобичківські філії ТОВ "Сведвуд Україна" - "Сведвуд Проза" і "Сведвуд Карпати", ТОВ "ЕВК" та деякі інші. Мова йшла також про діяльність служб з охорони праці району та заходи для вирішення проблемних питань.

Зі своїми проблемами виступили: голова районної ради роботодавців

Євген Німчук, інженер з охорони праці ВАТ "Мармуровий кар'єр "Трибушани" Віталій Гриневич, Петро Гошук з Великобичківської філії "Сведвуд Проза", Ернест Губко з ТОВ "ЕВК", Віра Лешовська з райлікарні, Михайло Грапенюк з ДП "Рахівське ЛДГ", Йосип Луцак з Великобичківської селищної ради, Наталія Капусяк з райвідділу освіти ОДА та інші.

На конференції були прийняті висновки і рекомендації, які стосуються поліпшення роботи та поширення досвіду діяльності в питаннях охорони праці на підприємствах району, підвищення відповідальності роботодавців за цю ділянку роботи, а також звернення до роботодавців.

Учасники зібрання побували на екскурсії в Музеї екології гір.

Іван ВОЛОЩУК.

АКЦІЇ

ВІДЗНАЧАЛИ ДЕНЬ ДОВКІЛЛЯ У ПРАЦІ

У Ясінянському лісомисливському господарстві до Всеукраїнської акції "Майбутнє лісу - в твоїх руках" підготувалися добре. Напередодні Дня довкілля у Свидовецькому лісництві, більше 90 відсотків території якого належить до Карпатського біосферного заповідника (без вилучення) пройшла акція "Весняна толока" із заліснення площ, знищених буревієм у минулому році.

- В урочище Куланівка нам приїхали допомагати понад 50 старшокласників Ясінянських №1, №2 та №3, а також Лазищинської і Чорнотисянської шкіл, - каже лісничий Юрій Новоселюк. - Ще до акції ми обладнали місце відпочинку, зробили столи, лавиці, щоб школярі та численні туристи, які прямують на Драгобрат і Близниці, змогли відпочити. Поруч - "жива" вода з потоків Куланівка та Свидовець. А вчитель Ясінянської дитячої школи мистецтв Іван Ключуряк на одному з великих коренів, які ми склали до купи, вирізав барельєф гуцула, якого чомусь назвав "Чугайстер". Там туристи, які прямують у високогір'я, полюбують фотографуватися. Урочище Куланівка - дуже гарне. Через метрів сто знаходиться геологічна пам'ятка природи "Мальовничі скелі".

Початок роботи організував головний лісничий лісомисливського господарства Микола Ластовецький.

Він показав старшокласникам, як треба садити молоді деревця. Потім розмістив школярів на одну лінію. Допомогали йому майстри лісу Марко Морозюк, Мирослав Новоселюк, Йосип Зелінський, лісники Антон Югас, Юрій Молдавчук, Михайло Морозюк, Антон Мільчевич.

- Приємно, що напередодні Дня довкілля на "Весняну толоку" прийшли селищний голова Дмитро Поляк, директори шкіл з Лазищини Іван Бунтушак, з Чорної Тиси Андрій Вербищук, вчителі Ясінянської ЗОШ І-ІІІ ступенів, лісничі Чорнотисянського, Лопушанського, Свидовецького лісництв, - сказав директор ДП "Ясінянське лісомисливське господарство" В.М. Морозюк.

- Найбільше радує, що садіння лісу - не дійство, а активна й ділова співпраця, робота, до якої з великим бажанням долучаються старшокласники. Значить, поповниться загін охоронців природи, бо дитина, яка посадила деревце, ніколи не зламає, а потім не піде з сокирою зрубати його.

Головний лісничий Микола Ластовецький розповів, що Ясінянський лісомисливськ цього року має заліснити 329 га в усіх лісництвах. Ці роботи планують завершити до середини травня, точніше до 20 числа і висадити тисячі деревцят різних порід, в основному смереки, ясеня, явора, бука та інших цінних порід.

- Наше лісництво має заліснити 31,4 гектара в урочищах Воловець,

Буковина, Косівчик, Свидовець, - каже лісничий Ю.Новоселюк. - Посадимо понад 150 тисяч деревцят. Крім того, в рамках "Зеленої толоки" виділимо молоді деревця для озеленення селища, територій шкіл. Добре, що до цієї справи залучається шкільна молодь.

Після акції, біля Свидовецького лісництва, відбулася "зелена" лінійка, де В.М.Морозюк, голова Ясінянської селищної ради Д.Ю.Поляк, директор Лазищинської ЗОШ І-ІІІ ступенів І.І.Бунтушак подякували всім учасникам свята лісу за працю. Всі п'ятдесят дітей, які цього дня добре попрацювали, отримали подяки та невеличкі подарунки.

Іван ВОЛОЩУК.

НАШІ ВИДАННЯ

"ПРАЛІСИ ЗАКАРПАТТЯ. ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТ"

Побачило світ нове наукове видання Карпатського біосферного заповідника та Голландського королівського товариства охорони природи "Праліси Закарпаття. Інвентаризація та менеджмент". У монографії, яку підготували науковці заповідника Ф.Д. Гамор, Я.О. Довганич, В.Ф. Покин'ючерда, Д.Д. Сухарюк, Й.Й. Бундзяк, Ю.Ю. Беркела, М.І. Волощук, Б.Й. Годованець, М.В. Кабаль узагальнено результати українсько-голландського проекту (ВВІ-Matra) з інвентаризації та картування пралісів Закарпаття. Розглядається історія охорони та вивчення пралісів, критерії та методика їх визначення. Аналізується розподіл пралісів за типами деревостанів, геоботанічними округами, землекористувачами, природним статусом, основними орографічними одиницями, оцінюється склад біорізноманіття тощо. Подаються карти, структура геоінформаційної бази даних, стратегія та план дій щодо збереження пралісів.

Останніми роками в Україні все більше уваги приділяється проблемам сталого лісокористування, особливо в гірських лісах. Тут чималу роль відіграє швейцарсько-український проект сталого лісового господарства Закарпаття (FORZA) та досвід набутий

у ході співпраці Карпатського біосферного заповідника (КБЗ) й інших наукових установ зі швейцарським федеральним інститутом лісових, снігових та ландшафтних досліджень (WSL), у рамках проектів швейцарської фундації (SCOPEs). Актуальність проблем сталого лісокористування в Карпатах зростає і в зв'язку з ратифікацією Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат та прийняттям нової редакції Лісового кодексу України.

Чимале значення має українсько-голландський проект "Праліси Закарпаття (Україна) як ядрові зони пан'європейської екологічної мережі", який за підтримки Міністерства охорони навколишнього природного середовища України та Державного

комітету лісового господарства України в 2006-2007 роках Голландське королівське товариство охорони природи разом з Карпатським біосферним заповідником реалізувало в Закарпатській області.

Зазначений проект здійснено в Україні в рамках Міжнародної програми (ВВІ-MATRA) за фінансової підтримки уряду Нідерландів. Треба також зауважити, що в 2001-2005 роках за цією програмою завершено інвентаризацію пралісів Румунії та Болгарії (Rossnev, Raev et al., 2005).

Підсумком цього широкомасштабного наукового проекту має стати включення залишків європейських пралісів до складу об'єктів охоронних територій Євросоюзу (NATURA-2000), розробка і реалізація в Україні необхідних природоохоронних менеджмент-планів.

Результати досліджень детально обговорені на міжнародному семінарі за участі директора міжнародних проектів Голландського королівського товариства охорони природи Петера Фейна, представників Міністерства охорони навколишнього природного середовища України та Державного комітету лісового господарства України, органів місцевої влади,

науковців, керівників та спеціалістів лісогосподарських підприємств та установ природно-заповідного фонду, громадських неурядових організацій.

Монографія на 86 сторінках видана на українській та англійській мовах під загальною редакцією директора КБЗ, доктора біологічних наук, професора Ф.Д. Гамора, директора міжнародних проектів Голландського королівського товариства охорони природи Петера Фейна та за фінансової підтримки уряду Нідерландів.

Видання для науковців, державних природоохоронних органів, представників лісового господарства, студентів та широкого кола любителів природи.

Іван Данів,
старший науковий співробітник
лабораторії лісознавства
заповідника.

ЕКОСЛОВНИЧОК "Б"

Базовий моніторинг - стеження за загальними біосферними природними процесами і явищами, докорінно не зміненими прямим або побічним втручанням людини; один із видів моніторингу.

Біогени, біогенні речовини - речовини і хімічні елементи, необхідні для існування живих організмів або створені в процесі їх життєдіяльності. Перевищення природного (необхідного) рівня біогенів в навколишньому середовищі (воді, ґрунті, атмосфері) або поява їх на території, де раніше вони не спостерігалися, в багатьох випадках з точки зору людини небажані і розглядаються як біотичне забруднення середовища.

Біота - спільнота живих організмів, яка історично склалася, характерна для будь-якої великої території. Поняття близьке, але не рівнозначне біоценозу.

Біоценоз - відносно стійка, природно або штучно створена спільнота взаємопов'язаних живих організмів, характерна для конкретного біотопу, з яким утворює біогеоценоз.

ЗА ПРОГРАМОЮ "ДУНАЙ-КАРПАТИ"

У Рахові відбувся черговий тренінг за проектом "Збереження та стале використання природних ресурсів Українських Карпат" під егідою Всесвітнього фонду охорони дикої природи (WWF) за програмою "Дунай-Карпати".

Цього разу голови сільських рад, керівники підрозділів лісових підприємств, громадських організацій району, задіяні у компоненті проекту "Підвищення інституційних можливостей неурядових організацій та громад з метою забезпечення життєздатності заходів з охорони природи та місцевого розвитку в Карпатському біосферному заповіднику та Міжнародному біосферному заповіднику "Східні Карпати" два дні проходили навчання з написання проєктів.

Експерти та тренери проекту Андрій Вишняк та Андрій Залужний детально пропрацювали з присутніми тему тренінгу: від складових частин проєктних пропозицій - до розробки

плану виконання самого проєкту, оформлення проєктної пропозиції тощо.

Навчання зацікавлених осіб і учасників проєкту буде продовжено.

(Вл. інф.).

СВЯТО МУЗЕІВ

Музей екології гір на центральній садибі заповідника

18 травня, у Міжнародний день музеїв, українські музеї щиро вітають гостей.

Музей екології гір та історії природокористування в Українських Карпатах на відзначення професійного свята щорічно проводить День відкритих дверей. І вже другий рік поспіль у цей день екскурсводами виступають старшокласники загальноосвітньої школи №1 м. Рахова. Їх підготовка - результат спільної роботи працівників відділу пропаганди, екоосвіти та рекреації Карпатського біосферного заповідника та вчительки географії згаданої школи М.П. Штефури. Під їх керівництвом діти ретельно вивчають матеріал, виробляють навички проведення екскурсій.

День відкритих дверей у музеї КБЗ - це запрошення відвідати його, відкрити для себе нові знання чи несподівані грані добре знаного. У такі

дні цей еколого-освітній центр відвідує багато школярів, пенсіонерів та інших слабо захищених прошарків населення, адже відвідування безкоштовне. Дні відкритих дверей - це також спосіб привернути суспільну увагу до складнощів існування і сучасних проблем українських музеїв, посіяти зерно доброчинності в душах громадян.

Останнім часом музеї все більше і більше стають предметом уваги з боку органів влади, суспільства, спеціалістів і науковців.

Так, на базі Закарпатського краєзнавчого музею відбулася робота науково-практичної конференції "Сучасні напрямки і методи музейної роботи". Ужгородський замок гостинно прийняв працівників державних, громадських і відомчих музеїв Закарпаття, загалом близько 40 учасників, у т.ч. із Музею екології гір.

Необхідність такого зібрання

назріла давно, адже музейники краю, хоч і об'єднанні спільною справою та однаковими проблемами, в офіційній атмосфері спілкуються не часто. Особливо це стосується представників цих закладів, що не знаходяться у відомстві обласного управління культури, як, наприклад, Музей екології гір та історії природокористування в Українських Карпатах.

На зібранні було відмічено, що музейна справа, не дивлячись на недостатню увагу до неї з боку влади всіх рівнів, незадовільне фінансування і законодавство у галузі, починає відроджуватися. В області створюються нові музеї, переважно громадські і шкільні. Серед останніх ініціаторів - громади сіл Чинадієво, Шаяни, Уголька та інші. В останні кілька років у краї з'явилося і декілька приватних музеїв, наприклад, у селах Нижня Апша, Грушово, Данилово. Переважно це маленькі краєзнавчі, спрямовані на вивчення природи та історії села. Вони, як правило, створюються місцевими ентузіастами і якщо знаходять підтримку громади, місцевої влади, стають справжніми освітніми центрами для місцевих школярів і гостей регіону.

Музей екології гір та історії природокористування успішно виконує функції еколого-освітнього центру Карпатського біосферного заповідника. Збереження природи Українських Карпат - тема, що висвітлюється в експозиції і хвилює небайдужих. У Всесвітній день захисту навколишнього природного середовища (5 червня) наш Музей знову скликає гостей на День відкритих дверей!

Вікторія БУНДЗЯК.

ВІТАЄМО З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ

у травні

Працівників дирекції:
Антосяк Тетяну Миколаївну,
Довганича Ярослава Омеляновича,
Тодер Галину Михайлівну,
Гречука Миколу Івановича,
Бундзяк Вікторію Віталіївну,
Ожеван Марину Василівну (20 років).
Працівників господарського відділу:
Шемоту Івана Івановича (50 років),
Козурак Марію Михайлівну,
Думен Валентину Іванівну.
Працівників транспортно-енергетичної дільниці:
Клочуряка Юрія Миколайовича,
Ігнатюка Михайла Андрійовича,
Працівника ремонтно-будівельної дільниці
Сас - Думена Василя Миколайовича.
Працівника Марамороського відділення
Червака Юрія Семеновича.
Працівника Угольського відділення
Сем'яновського Василя Федоровича.
Працівника Кевелівського відділення
Зеленчука Юрія Михайловича.
Працівників Чорногірського відділення:
Приймака Юрія Васильовича,
Ференц Ганну Миколаївну.
Працівників Богдан-Петроського відділення:

Обрецького Юрія Петровича,
Шемоту Василя Васильовича.
Працівників Трибушанського відділення:
Пекарюка Михайла Степановича,
Глушманюка Андрія Юрійовича,
Антонюка Івана Миколайовича.
Працівників Широколужанського відділення:
Драгуна Василя Івановича,
Танчинець Ганну Миколаївну.

у червні

Працівників дирекції:
Даніва Івана Миколайовича (50 років),
Гундяка Петра Андрійовича,
Кузьмович Тетяну Миколаївну,
Папаригу Петра Степановича,
Козурак Аллу Василівну,
Сухарюка Дмитра Дмитровича,
Юркуца Павла Олексійовича,
Юркуц Олену Юрійівну (35 років).
Працівницю господарського відділу
Думен Ганну Петрівну (65 років).
Працівників Чорногірського відділення:
Герман Ганну Михайлівну,
Шорбана Василя Миколайовича,
Ференца Василя Михайловича (65 років).
Працівників Богдан-Петроського відділення:
Никірку Юрія Юрійовича,
Костан Марію Степанівну,

Штодлера Петра Юлійовича,
Дем'яна Петра Петровича,
Ференца Івана Петровича,
Ретізника Василя Григоровича.
Працівників Широколужанського відділення:
Дем'янчука Миколу Івановича,
Феєра Валерія Михайловича (40 років),
Мулу Василя Васильовича,
Цірика Івана Андрійовича,
Дудлу Тетяну Іванівну.
Працівників Угольського відділення:
Ярему Михайла Михайловича (60 років),
Данча Федора Михайловича,
Регуша Михайла Васильовича.
Працівника Кевелівського відділення
Вербіцького Василя Васильовича.
Працівників Марамороського відділення:
Шорбана Петра Миколайовича,
Костана Михайла Васильовича,
Бочкора Михайла Михайловича,
Грицюка Івана Васильовича.
Працівника Трибушанського відділення
Полянчука Івана Йосиповича (50 років).
Працівників Кузій - Свидовецького відділення:
Митрюка Павла Олексійовича (50 років),
Зеленчук Галину Василівну (35 років),
Бондюка Михайла Антоновича.

ЯКЕ БУДЕ ЛІТО

* 12 травня (Дев'ять мучеників): якщо день холодний - холодним видасться і літо.

* 13 травня (на Якова): ясний схід сонця - передвісник погожого літа, теплий вечір і зоряна ніч - посушливого.

* 24 травня (на Мокія): як цього дня, так буде улітку. Туман - на мокре літо. Якщо пішов дощ - буде дощити сорок днів, якщо ясна погода - стільки ж потриває майже без дощу.

* 27 травня (на Ісидора): якщо з півночі вітер, то приведе холодне літо.

* За сухим травнем - сухий червень. Травень із частими дощами і туманами - до мокрого літа. Якщо весна була маловітряна - вліті заляже спека. Після холодної весни - градобійне літо.

* Якщо трава у червні починає сохнути - чекайте дощового, холодного літа...

Адреса редакції:

вул. Красне Плесо, 77, а/с 8, м. Рахів,
90600 Закарпатська обл.
Контактні тел: (03132) 2-21-93, 2-29-14.
Ел. пошта: cbr@rakhiv.net.ua
http://cbr.nature.org.ua

Засновник і видавець: Карпатський біосферний заповідник.

Свідоцтво про державну реєстрацію
Зт № 401 від 25. 01. 2006 року.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Федір Гамор (шеф-редактор),
Іван Волошук (редактор),
Василь Покин'черета,
Юрій Беркела,
Дмитро Сухарюк,
Ярослав Довганич,
Йосип Бундзяк,
Олег Борик (комп'ютерний дизайн та верстка).

Відповідальність за достовірність фактів несе автор.

Газета віддрукована у Хустській районній друкарні.

Замовлення №

Тираж 1000 примірників.